25/08/2019

Αλωνάρτ’ς, ο μήνας του αλωνίσματος στον Πόντο

/ Ιστορία - Εθνικά Θέματα

Αύγουστος, ο μήνας της Παναγίας και της αυστηρής δεκαπενθήμερης νηστείας. Στον Πόντο θεωρούνταν ο πιο πλούσιος μήνας του χρόνου επειδή την εποχή αυτή πραγματοποιούνταν ο αλωνισμός και η συγκομιδή των περισσοτέρων αγροτικών προϊό-ντων, εξ ου και το όνομα Αλωνάρτ’ς. Υπήρχε και το εξής δίστιχο: «Αλωνάρτς φέρ΄ και τ΄ αλώνα | και λαρών΄ όλα τα πόνα» (Ο Αλωνάρης φέρνει το αλώνισμα και θεραπεύει όλους τους πόνους). Πολλές περιοχές του Πόντου, ωστόσο, διατήρησαν το λατινικό όνομα Αύγουστος.

Τον χαρακτήριζαν, όμως, και προθάλαμο του χειμώνα, γι’ αυτό έβγαλαν και την παροιμία «επάτεσαμ’ σον Αύγουστον και σοι’ χιονί’ την άκραν», δηλαδή πατήσαμε τον Αύγουστο στην άκρη του χιονιού. Έλεγαν επίσης: «Ο Αύγουστον αλωνίζ΄ | τ΄ οικοκύρτς χαρεντερίζ΄».

Την περίοδο του τελευταίου μήνα του καλοκαιριού άρχιζαν οι πρώτες ενδείξεις κακοκαιρίας. Ο αυριακός άνεμος, όπως ονόμαζαν τον ανατολικό άνεμο στο Καρακαντζί Σουρμένων, έπνεε ισχυρός την περίοδο του Αυγούστου και του Σεπτεμβρίου.

Λαϊκές δοξασίες δεν υπήρχαν μόνο για την κακοκαιρία αλλά και για την ποιότητα του νερού της θάλασσας. Σαπέας αποκαλούνταν από τους Ποντίους το χρονικό

διάστημα από 1 ως 6 Αυγούστου. Τότε κανείς δεν έπρεπε να κολυμπά ή να πλένει οτιδήποτε στη θάλασσα γιατί, όπως πίστευαν, το νερό τότε σάπιζε τα πάντα.

Τα ψάρια του Αυγούστου όμως είναι καλύτερα και πιο νόστιμα. «Ήκουσες Παναγιά και Γιάννη; Βάλε ψάρια σο τεγάνι», έλεγαν.

Ο Αλωνάρτ’ς δεν αφορούσε, όμως, μόνο τις γεωργικές εργασίες· Εκείνη την περίοδο, και ειδικά τον Δεκαπενταύγουστο, γίνονταν πολλοί γάμοι γιατί μετά το τέλος των αγροτικών δουλειών υπήρχε η σχετική άνεση χρόνου. Μεγάλη αναφορά για αυτό το θέμα γίνεται σε πολλά δίστιχα όπως το ακόλουθο:

Εμέν η μάνα μ΄ είπε με
απέσ΄ ση Πελαγίας,
υιέ μ΄, θα γυναικίζω σε
τ΄ Αυγούστ΄ τη Παναγίας.

Ο Αύγουστος ήταν ιερός μήνας για τους Ποντίους, όπως άλλωστε και για όλον τον ορθόδοξο ελληνισμό, γιατί τότε γιόρταζαν την Κοίμηση της Θεοτόκου, την 15η Αυγούστου. Η μέρα της Παναγίας γιορταζόταν σε όλες τις εκκλησίες και τις μονές του Πόντου με πιο σπουδαίο φυσικά το προσκύνημα στην Παναγία Σουμελά. Πιστοί από όλα τα μέρη του Πόντου συγκεντρώνονταν στη μονή και πανηγύριζαν για πολλές μέρες.

Η ιδιαίτερη εκτίμηση των Ποντίων προς την Παναγία φαίνεται και από το ότι τηρούσαν αυστηρά τη δεκαπενθήμερη νηστεία πριν από την Κοίμηση. Μάλιστα, όταν κάποιος παρέβαινε αυτή τη νηστεία, χαρακτηριζόταν ως «προτεστάνος»!
Πηγή: Pontos-news